

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH
HUMORÍSTICH, IL-LUSTRAT Y LITERARI
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

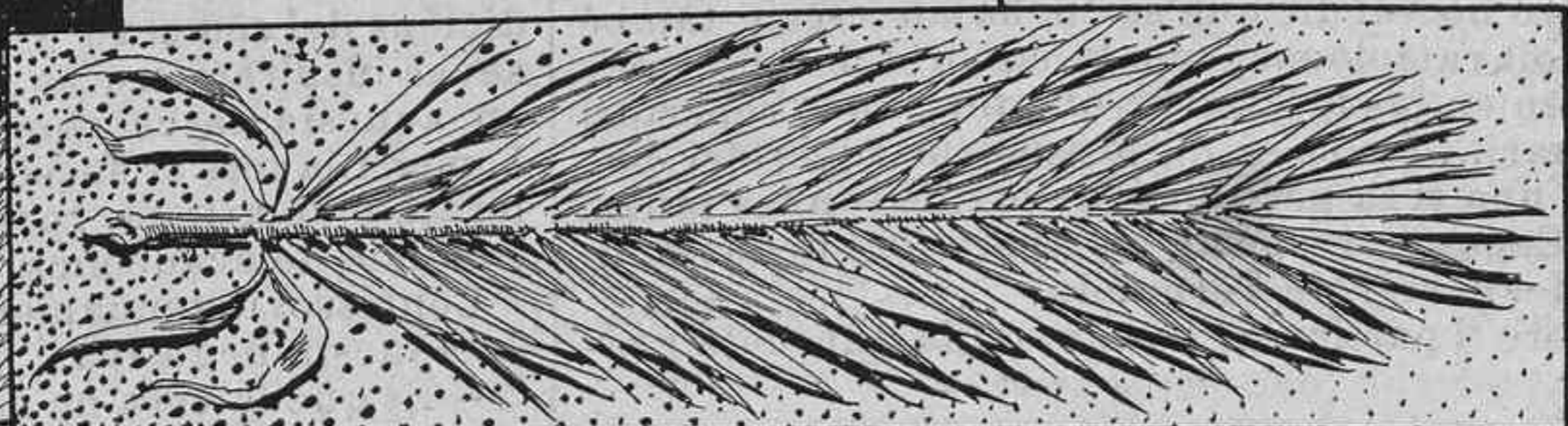
Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, 4.—Estranger, 5.

CAPS DE BROT.

LLUIS TABOADA.

Es un escriptó humorístich
que té l' especial talent
de trobar la nota cómica
en tot lo que sent ó veu.
Treu punta á qualsevol cosa,
caricaturisa al pel,
y al obrir la font dels xistes
ofega á aquell qui 'l llegeix.

POLÈMICAS.

Las discussións periodísticas sobre diversos punts més ó menos interessants al modo de ser de la humanitat, está á l' ordre del dia.

Los periódichs de París han iniciat una polémica artística en la qual á horas d' ara hi prenen part los músichs més ó menos ilustres de tot lo món... Considerin si será cómodo aixó de passar plassa de músich ilustre, sens més qu' embrancarse en una polémica, y calculin ¡quánts y quénts no n' hi haurá que únicament per *ferse veure* 's deixarán sentir!

Se tracta senzillament de determinar si las óperas en prosa son viables.

Ja veuhén que n' hi ha per acalorar-se.

* * *

He llegit molta part de lo que s' ha escrit sobre aquest particular, y haig de confessar que no hi ha res que aturdeixi tant com una polémica de músichs.

Cada defensor ó cada impugnador de una determinada idea adopta una tessitura especial, posa 'l seu llenguatge á una clau distinta, emplea un compás diferent. Aixís, no tén res de particular que 'l tot resulti un conjunt marejador, ab punts y ribets de galimatías.

Crech que lo més senzill en aquest cas no es discutir, sino fer.

¿Hi ha algú que tén interés en demostrar l' aptitud de la prosa aplicada á l' ópera? Donchs, ¡mans á l' ópera! Se 'n escriu una, se posa en escena, y com al públich totas las innovacións solen tentar-lo, no hi ha que dir ab quin gran interés acudirá al teatro. Lo triunfo depén del éxit de la producció, per més que l' éxit, en rigor, no dependeixi tant del vers ó de la prosa en que estiga escrita, com de la inspiració del compositor.

Pero, vaja; suposém per un moment que l' ópera, á pesar d' estar escrita en prosa, cau de peus y es aplaudida y celebrada, y se li troba novetat y fins geni, ¿qui será 'l partidari del vers que de bonas á primeras no 's rendeixi?

Per lo tant, estimo que ha arribat l' ocasió de dir:

Senyors compositors músichs: ja que tenen la ploma á la mà, y 'l tinter al davant, créguinme á mi, cambihin las blancas quartillas pèl paper pautat, las lletras per las solfas. Diuhén que 'l moviment se demostra caminant. De igual manera la aptitud de la prosa per las óperas únicament se pot demostrar escribint óperas en prosa.

* * *

De totas maneras es evident que l' escriure música en prosa no es tan nou com volen suposar alguns.

La major part de la música religiosa, no está en vers.

¡Y cuidado que s' han escrit missas de un mérit indiscutible; per exemple: la de Verdi, la de Liszt, la de Gounod!

Aixó no vol dir que se 'n hajan escrit també de molt ramplonas, com la majoria de las que 's cantan en las iglesias, y que forman lo repertori ordinari... ó com si diguessen lo repertori barato: una cosa per l' istil de lo que son las taulas dels Encants, respecte als aparadors de las botigas del carrer de Fernando.

Sobre 'l particular se conta una anécdota graciosa.

Havia anat un dia un devot á la sagristia de una iglesia parroquial á encomenar una part de rosari, y al preguntar quant li costaria, poch més, poch menos, li van respondre:

—Aixó depén: ¿lo vol ab un ventre no més ó bèn ab tres ventres?

Lo devot va quedarse mitj alelat, sense saber qué tenia que veure 'l ventre ab lo rosari. Aixís hagué de manifestarho, y ll digueren:

—Veurá, escolti bèn

Y l' encarregat taralejá l' *Ave Maria*: «beneyt es lo fruyt del vostre sant ventre, Jesús.» Aixís es ab un ventre y val un duro.—«Beneyt es lo fruyt del vostre sant ventre, sant ventre, sant ventre, Jesús.» Aquí tén 'ls tres ventres, y no s' pot fer menos de á dos duros.

Vels'hi aquí la prosa en tota la seva extensió. La prosa aplicada á la música, y aplicada al ventre: es á dir: al pago.

Un' altra polémica.

Pero á causa, sens dupte, de haver nascut á Espanya, no ha atravessat encare las fronteras, ni es fácil que las arribi á travessar.

Está vist: las ideas que aquí naixen, aquí moren, en familia, sense que 'l resto del món se 'n preocupi.

D' Espanya no surten may. Lo únich que aquí passa la frontera son las monedas d' or, y aquestas se 'n van per no tornar may més. Aixís per exemple, á aquellas *cinquillas* que avants corrian ab tanta profusió, de segur que no las hi veurém may més la *cara*... ni la *creu*.

Pero torném á la polémica.

Se tracta de dilucidar si las senyoras que 's distingeixen en lo cultiu de las lletras ó de las ciencias es convenient que pugan formar part de las Academias oficials. Tenim aquí literatas ilustres com la Pardo Bazán, éscriptoras insignes com la Concepció Arenal, esperits varonils á pesar de las faldillas que 'ls obliga á portar lo sexo á que pertanyen.

¿Poden aquestas senyoras y altrás que de una manera tan brillant acreditan la seva suficiencia, formar part de una Academia oficial?

En pareceres andan los doctores.

Alguns arriban fins á la inconseqüencia, dihent:

—«Dignas y ben dignas son de pertanyer á una Academia; pero no es *convenient* que 'n formin part.»

¿Per qué?

Pèl dir de la gent.

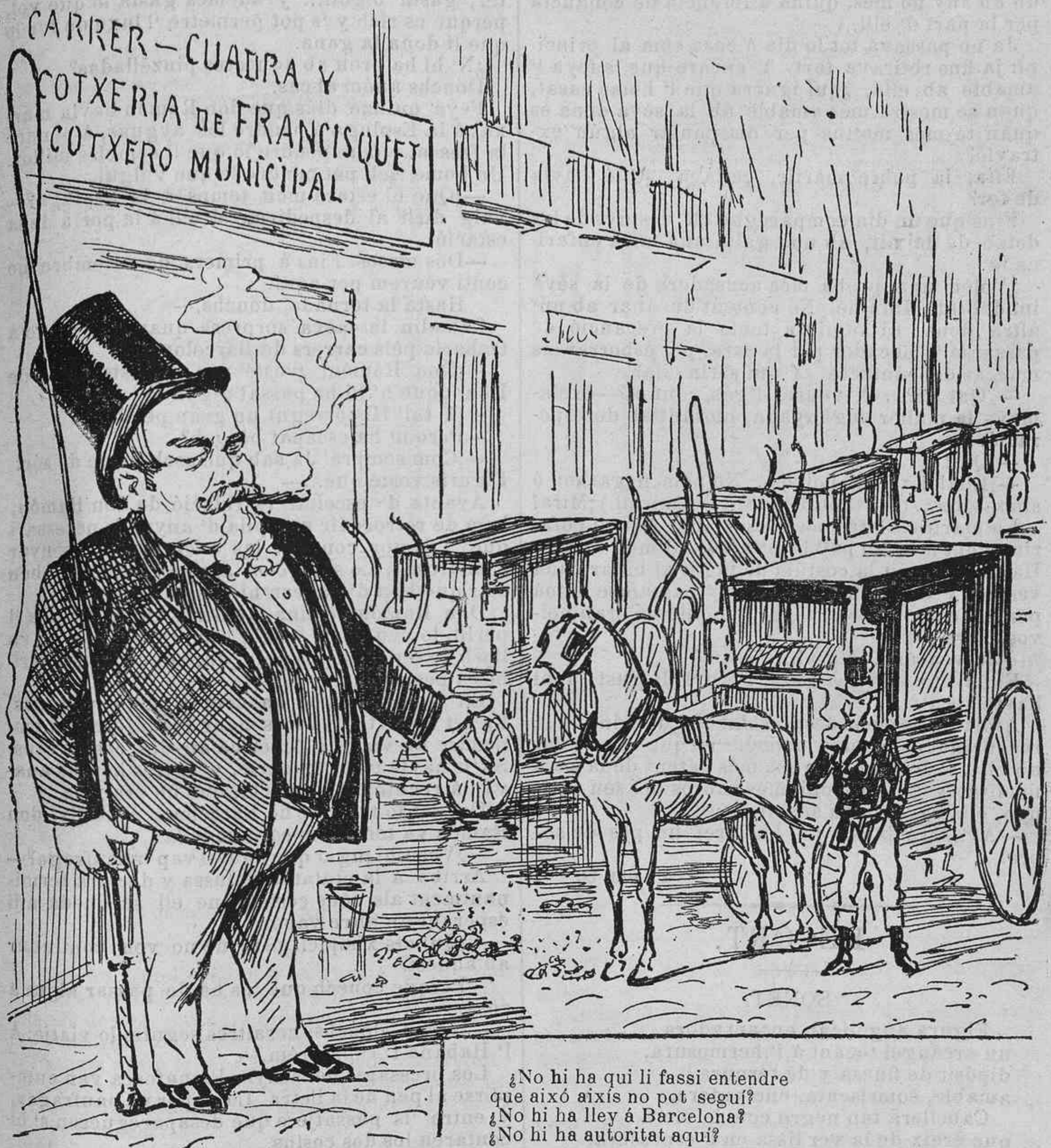
Y surt alló tan bonich: lo sexo débil difereix essencialment del sexo fort. La dona es l' àngel de la llar doméstica. L' educació de la familia es la missió preferent de la dona, etc., etc.

Tot aixó está molt bèn. Pero y si la dona dotada de talent se dedica al art ó á la literatura ¿qui será capás de arrencarli 'l pinzell ó la ploma de las mans, com s' arranca 'l punyal de las mans de un assési? ¿Es un crim, per ventura, que la dona, sobreposantse á las restringidas condicións del seu sexo y seguint la volada de las sevas inspiracións, se fassa artista ó literata y en aquesta tasca competeixi dignament ab l' home? Llavors si no se li nega la condició de literata ó de artista, ¿per qué se li ha de negar la condició de académica?

Confesso ingenuament que no veig la lògica de aquesta negativa.

—Es que la cosa no está encare en las costúms

L' AMO DEL CARRER NOU DE LA RAMBLA.

¿No hi ha qui li fassi entendre
que aixó aixís no pot seguir?
¿No hi ha lley á Barcelona?
¿No hi ha autoritat aquí?

—diu un dels que s'obstinan en tancar á la dona la porta de las Academias.—¿Qué diria la gent si veyá que las donas entravan en las Academias?

¿Qué diria la gent? Ho veuriam. Jo crech ab tota franquesa, que no diria res, com no diu res al veure que la dona, l'àngel de la llar, l'educadora de la familia, entra al taller, á la fàbrica, al magatzém, invadeix cada dia novas atribucions, avants, sols al home reservadas, y li disputa per tot arreu l'ocupació y l'empleo.

Precisament fa poch dias escribia un amich mèu en las columnas de *La Vanguardia*:

«L'any 1881 va fundarse en Chicago una fàbrica de instruments físichs en gran escala, y al davant d'ella está en calitat de directora enginyera una dama qual competencia reconeixen

los homes més experts. Exemples per l'istil abundan als Estats Units y á Inglaterra, s'inician á Fransa y Alemania, y dintre de alguns anys, la concurrencia feta per l'element femella al mascle, creixent en proporcions enormes, haurá posat als homes... *à parir.*»

Tot induheix á creure, per consegüent, que no passarà molt temps sense que la dona penetri per tot, inclús á las Academias, inclús al *Ateneo barcelonés*, de ahont també está sistemàticament excluhida, com de molts altres centres científichs y de recreo. Unicament, quan se tracta de donar un ball, van á buscarla, y encare perque per ballar la neesitan.

Jo crech que si anés al casino, fins devegadas s'estolviarian grans disgustos doméstichs.

En proba de lo qual aquí va un cas.

Portavan ell y ella un any de matrimoni. ¡Y ab un any no més, quina diferencia de conducta per la part d' ell!...

Ja no passava tot lo dia á casa com al principi: ja fins retirava tart. Y encare que 's feya l' amable ab ella, ¿qui ignora que l' home casat, quan se mostra més amable ab la seva dona es quan té més motius per dissimular algún extravió?

Ella, la pobre mártir, callava. ¿Qué havia de fer?

Fins que un dia comparegué ell, després de las dotze de la nit, ab una galta una mica enfarinada.

¿Volen una proba més acusadora de la seva infidelitat? ¡Infame! No content de anar ab un' altra dona, ni siquiera tenia la precaució de passarse 'l mocador per la cara, per esborrar las marcas del contacte. ¿Y qui seria ella?

—¿Qui es?... A veure, digas, ¿qui es?—exclamava la muller enganyada, plorant ab desesperació.

—¡Qui!

—¡Ella! La dels polvos... No pots negarho: ó sino, vina... (Portantlo davant del mirall.) ¡Mira!

Lo marit esclafá una gran rialla. Aquell enfarinament no eran polvos d' arrós, ni molt menos. Havia adquirit la costum de jugar al billar cada vespre, y enguixant lo taco... y passantse la mà per la cara... Res, vaja, que alló no eran polvos... era guix.

—Ja veurás... ¡olora!...

En efecte: alló era guix. Pero 'l disgust ja hi havia sigut.

Afortunadament després del disgust vingué la reconciliació. Y en lo moment, en que ell, á solas ab ella, li donava la proba més patent de la seva fidelitat y 'l testimoni més sabros del seu carinyo, ella exclamava suspirant:

—Ay... si sabías... ¡M' has tret un pés de sobre!...

P. DEL O.

RECORT.

SONET.

Figura angelical, encantadora,
un arcángel tocant á l' hermosura,
dipósit de finesa y de ternura,
amable, somrisenta, encisadora.

Cabellera tan negra com la mora
que creix de la ver lissa en l' espessura,
un cos esbelt, xiqueta la cintura
y una garganta blanca qu' enamora.

Uns llabis verament formats de rosas
d' hont brota una sonrisa benhaurada
qu' inspira mil paraulas amorosas;
tal es, lectors, l' imatge venerada
qu' en horas de ma vida, més ditxosas,
tingui á mon pensament ben aferrada.

AMADEO.

UN HOME DE SÓRT.

Don Ramón Planafosca. ¿No 'l coneixen? Tant se val: en quatre esgarrapadas los faig lo seu retrato.

Alt, simpátich, ni gras ni magre, net, cuyda-

dós de la seva persona y molt formal. Desde l' any 82 vé assegurant que té trenta anys. Es solter, gasta bigoti... y ademés gasta lo que vol, porque es rich y 's pot permetre 'l luxu de fer lo que li dona la gana.

¿N' hi ha prou ab aquestas pinzelladas?

Donchs aném al cas.

Feya quinze dias que don Ramón havia marxat á la Espluga á pendre las ayguas, á pendre la fresca... ó á pendre lo que li semblés millor. Un home rich pot pendre lo que vulgui.

—¿Que hi estaré molt temps á la Espluga?—vaig dirli al despedirme d' ell á la porta de la estació.

—Dos mesos. Fins á primers de setembre no conti véurem per aquí.

—Hasta la tornada, donchs.—

Calculin la mèva sorpresa quan ahir torno á trobarlo pèls carrers de Barcelona.

—¡Don Ramón! ¿vosté per aquests mòns de Déu? ¿que n' hi ha passat alguna?

—¡Y tal! Hi corregut un gran perill.

—Pero n' ha escapat bè, ¿eh?

—¡Com sempre! Ja sab que soch home de sórt. Figuris vosté que...—

Avants d' escoltar la relació de don Ramón, hem de retrocedir una pila d' anys. Es necessari que 'l lector conegui las aventuras del senyor Planafosca. Lo seu: ¡com sempre! demostra ben clar que han d' havern'hi passat algunas.

Don Ramón té una qualitat rara; ensuma 'l perill, lo veu venir y fuig sempre á temps. Si en lloch de ser home fos peix, dupto que ningú arribés á pescarlo.

Ell mateix m' ho ha contat moltes vegadas. Fa set ó vuyt anys lo senyor Planafosca va empendre un viatge á América ab dos cosins seus. Se 'ls havia mort un oncle, y 'ls tres heréus anavan á recullir la herencia, que no era xica.

Durant lo trajecte de Barcelona á Cádiz, don Ramón va tenir una *corassonada*.

—¿Volst'hi jugar ar que aquest vapor naufraga?—

Arriba á la ciutat andalussa y declara terminantment als seus cosins que ell se queda allí esperant un altre vapor.

—¡Qu' ets ximple! ¿per qué no vols continuar ab aquest?

—Perque conech que 'ns ha de passar alguna cosa.

—Bueno, donchs; nosaltres seguim lo viatge: á l' Habana t' esperarém.—

Los pressagis del senyor Planafosca van cumplirse al peu de la lletra. Lo vapor va naufragar, y entre 'ls passatjers que desaparegueren s' hi contaren los dos cosins.

Resultat: que gracias á la seva previsió, en lloch de tocarli la tercera part de la herencia, va arreplegarla tota.

Trobantse algún temps després á París, assistia un vespre á la funció de no sé quin teatro. Lo local estava plé de gent; l' espectacle—un gran ball d' aparato—l' admirava d' una manera prodigiosa: tot anava perfectament bè.

Pero á lo millor de la funció, l' home 's veu assaltat per una idea terrible:

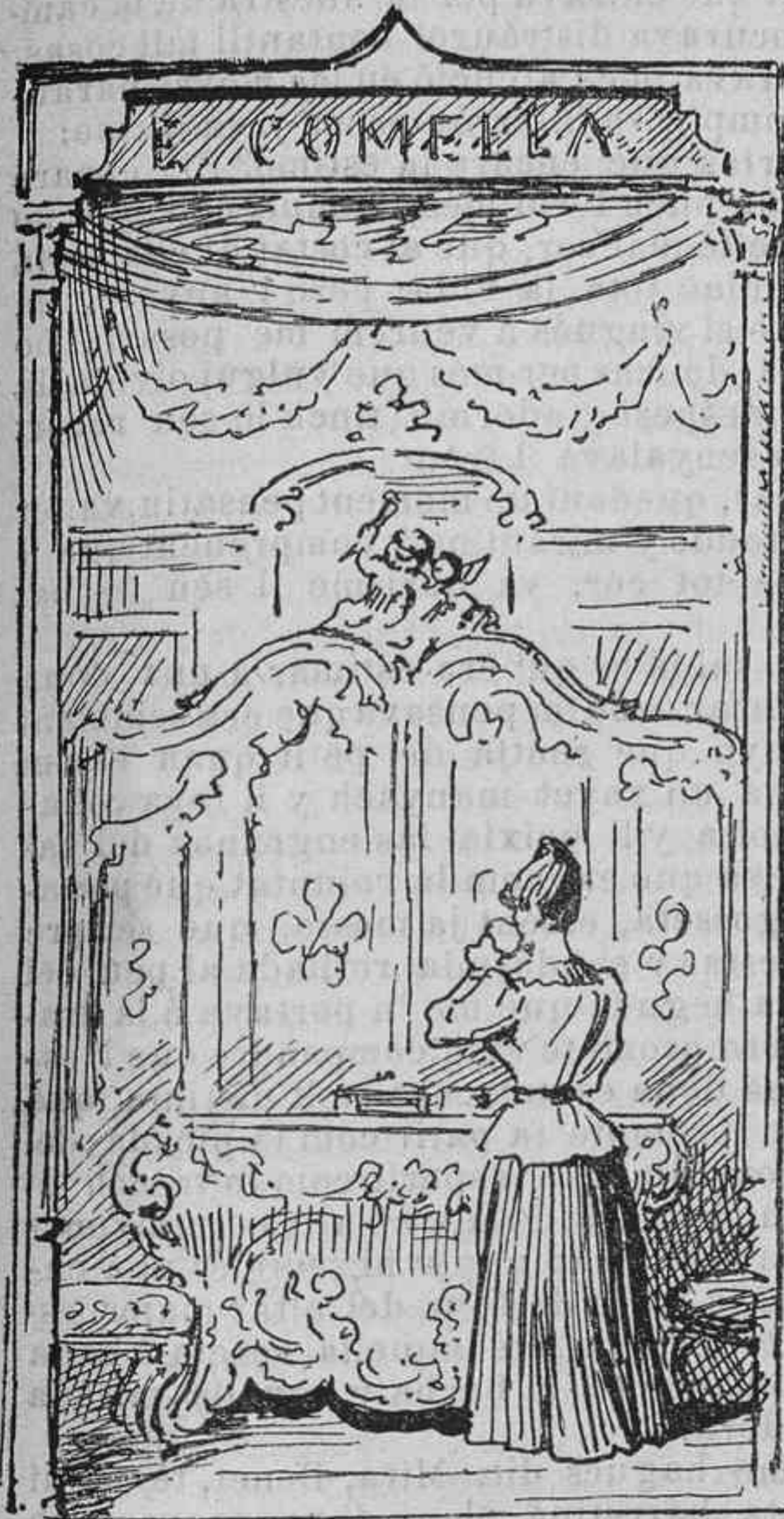
—Me sembla que sento una furtó extranya. ¿Y si ara s' hi calés foch aquí?—

No 's veyá fum, no 's notava 'l més petit indici; pero á pesar de tot, don Ramón s' alsa repentinament y surt desseguida del local.

Quinze minuts després, tot París corria cap aquell teatro. S' hi havia calat foch: un incendi formidable que va causar una pila de victimas.

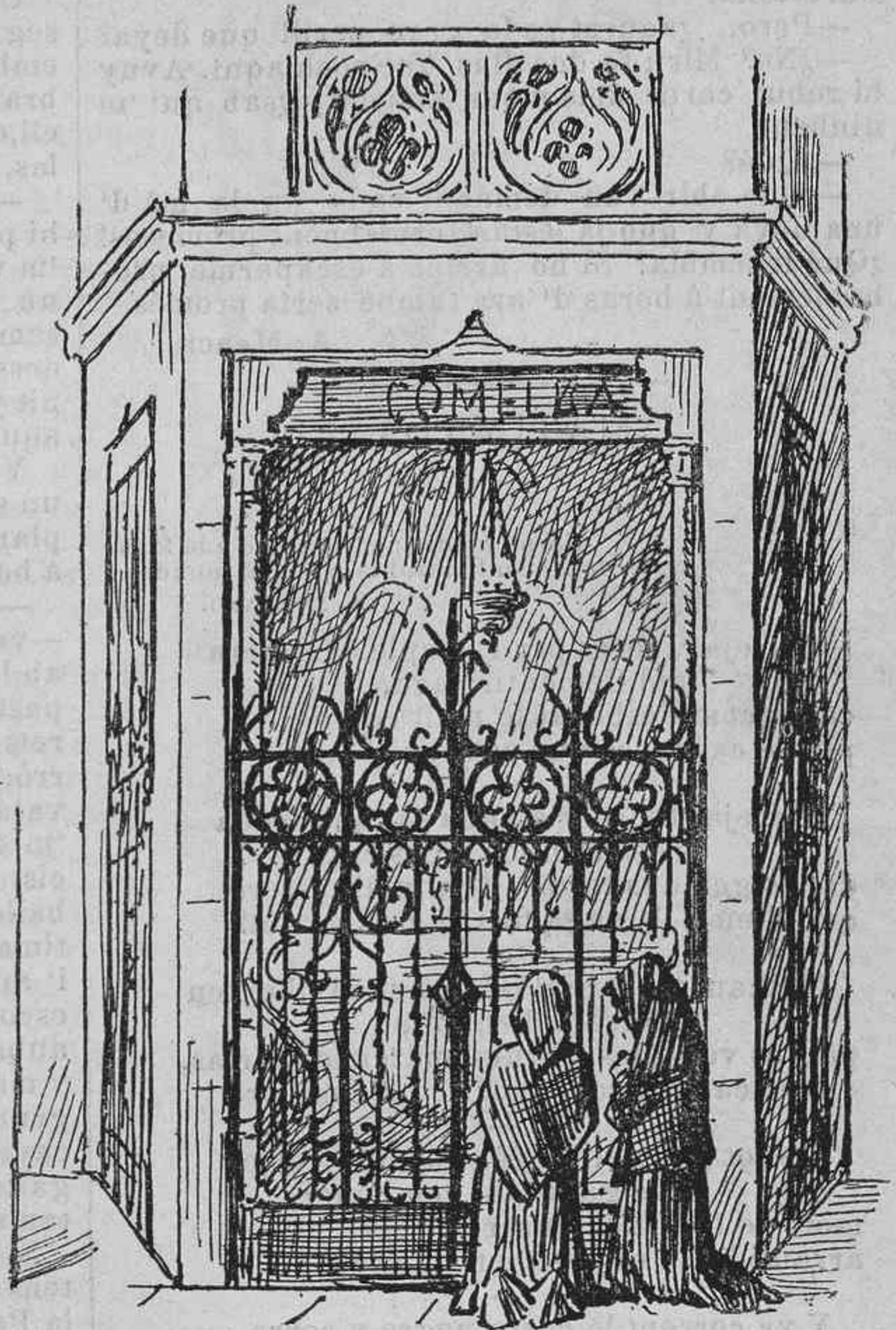
DE NIT Y DE DIA

(EFECTES D' UNA GUANTERÍA.)

DE DIA.

Un tocadó—molt rebufó.

DE NIT.

La capella—de 'n Comella.

D. Ramón, que l'endemà va anar à la *Morgue* à veure 'ls cadàvres, cregué reconeixer entre ells als dos espectadors que seyan en la seva fila, à la dreta y à la esquerra.

Passats dos ó tres anys d'aquesta catàstrofe, lo senyor Planafosca tornava à Barcelona en ferrocarril, després d'un divertit viatge pèl mitjà de Fransa.

Al arribar à una estació en que 'l tren fa parada, l'home va baixar al restaurant. Acabava de menjar una caixalada, quan sent tocar la campana del andén.

—¿Ja marxém?—va pensar lo senyor Planafosca:—¿qué precipitats van!—

Y 's dirigi al seu vagó à tota pressa. De sopte 's detura en sech.

—¡Alto!—va dirse:—no sé perque aquest apresurament me sembla de mal auguri. ¿Lo tren marxa? Que marxi: lo qu' es jo no hi pujo. No 'n faltarán de trens. A mi ray que ningú m' empayta—

També aquella vegada va salvarlo 'l seu instint: tots los diaris van anarne plens. Lo tren de passatjers que don Ramón havia deixat escapar, va xocar ab un altre de carga. Las desgracias foren numerosas. Lo vagó en que ell anava

à pujar va quedar materialment reduhit à estellas.

¿Comprenen ara la impressió que devia causar-me 'l senyor Planafosca al tornar tan inopinadament de la Espluga, dihentme que, *com sempre*, s' havia escapat ilés d' un gran perill?

—¿Qué li ha passat?—vaig preguntarli, prevenent una nova desgracia.

—¡Home! Figuris vosté que vaig arribar à la Espluga ab dos amichs que m' havian ponderat ab molt entussiasme la eficacia de aquellas ayguas.

—¿Y s' han mort de repent?

—Esperis, ja veurá. En la fonda ahont nosaltres posavam, hi havia també una familia composta de marit y muller y tres noyas hermosissimas, de divuyt à vintitres anys. Als primers dias hi feyam broma; broma y res més Pero poch à poch la brometa va anar prenent un to tan marcat, que no sabiam fer res, ni anar en lloch si no hi venian també las tres noyas en qüestió.—¡Hola!—vaig dirme entre mí:—aquí passa alguna cosa. ¡No estaria mal que 'ns haguessim enamorat tots tres com tres ximpls...! Crido à capítul als méus amichs, y ab tota ingenuitat me confessau que també senten dintre d'

ells no saben qué y que tenen por de fer un disbarat. No vaig volguer sapiguer res més. Agafó la maleta y aquella mateixa tarde fujo cap á Barcelona.

—Pero... ¿aquest es lo gran perill que deya?

—¿No? Miri; fa dos días que soch aquí. Avuy hi rebut carta dels meus amichs y ¿sab qu' 'm diuhen?

—¿Qué?

—¡Que ahir van demanar cada hu la má d' una noya y que ja están formalment promesos! ¿Qué li sembla? Si no arribo á escaparme, probablement á horas d' ara també sería promés...

A. MARCH.

MATINADA.

Carne medio podrida que á la fosa desde su lodazal lanzaba el mundo.

S. DELGADO.

Clareja 'l jorn: per l' ample carretera del Cementiri nou, corra com desbocat lo petit carro plé de cadavres que rebutja 'l mon.

Clareja 'l jorn y á cada sot que troba se senten los sechs cops de las geladas testas, d' aquells essers que 'l mon 'ls nega fins la caixa y tot!

Malhaurats jornalers que sucumbeixen del treball en lo jou, pobres vells desvalguts, mares ja mortas, que encar per sos fillets rebat son cor!

De tot porta 'l furgó, fins una verje que guardant son honor, morí de fret y de miseria, sola, arraulida en sa casa, en un recó

Y va corrent lo carro negre y corra com si li causés por, la carn que porta á dins, materia informe que un jorn avans, tretze personas fou.

Tretze essers que pensaren y sentiren y que tingueren cor; tretze essers que se 'ls llença y se 'ls rebutja.

¡Sort que Dèu nos va fer germans á tots!

A. LLIMONER.

SEMPRE ELLAS.

En Benet, aquell minyó avans tan sapat, tan sanítós y tan alegre, estava convalescent. Magristó, marcit y esgroguehit com un plansó que pateixi aixut, tenia son rostre sagellat per la tristesa, y sa mirada plena de melancolia feya entristir.

Sis semanas avans, un vespre, 'l varem trobar al fondo de aquell xórrech esgarrifós que 'n diuhen la *Timba*, sense sentits, fret, gayre bé escolat, tot malmés, ab un trench al front; véurel feya caure en basca. Ja 's va saber tot seguit que aquella tarde havia renyit ab la Paula, la noya de can Freixa, y com ningú ignorava qu' en Benet estava molt enamorat d' ella, á pesar de ferli molt mal paper de un temps ensá, tothom

va creure qu' era la Paula la causa de aquella caparrada que ab un poch més costa la vida al jove més ben plantat y bo del poble.

Una tarde que jo feya companyia al malalt; que segut en una cadira semblava referse ab l' ayre embaumat que entrava per la finestra de la cambra, y procurava distraurel contantli mil cosas, ell, que parava poca atenció en las mévas paraulas, de prompte va interrómprem y va dirme:

—¿Creurías que encare la estimo? Si, encare hi penso, no puch ferhi més; comprench que no 'm vol, que t' mal cor, que al costat d' ella sería un desgraciat tota la vida; pero l' anyoro, 'm sembla que si vingués á véurem me posaría bo desseguida, donchs per més que vulgui olvidarla nit y dia, despert y adormit tinch lo séu recort aquí—y 's senyalava 'l front.

Y llavoras, quedant un moment pensatiu, va fer un sospir fondo y mirantme y comprenent que 'l planyia de tot cor, va obrirme 'l séu de bat á bat.

—Ya no sabia lo qu' era estimar á una dona—va comensar.—Jo 'm pensava que era semblant ab lo carinyo que sentia de petit quan essent pastor tenia un xayet manyach y li feya collarets de ridolta y li peixia las engrunas del sarro; 'm creya que era com la voluntat que portava á una gosseta, essent ja mosso, que sempre 'm feya festas y s' adormia rotllada al peu del cistell de la beguda que me 'n portava á la treballada; pero prompte vaig compendre que l' estimar á una dona es una cosa molt distinta, que l' amor tan prompte fa patir com la picada del escorsó, com alegre l' esperit com lo trench d' auba. Comparava la Paula ab otras minyonas y may ne trovava cap que s' hi semblés una engruna, y ni la mare de Dèu del altar major escayenta y tot com es, té aquella roseta á cada galta, aquell sotet á la barba y aquella mirada tan encisadora.

Si algú me hagues dit: Mira, Benet, t' aquí tens aquesta barretina plena d' unhas, pero ab la Pauleta no hi pensis més, olvidala,—jo crech que m'hi abrahono y 'm faig malbé, porque quan solzament passava una festa sense véurela me agafava una angunia, una tristó, una mena de anyorament qu' era en va que 'l cel rigués transparent y blau, que 'ls aucells cantessin y que 'ls fruyters fossin blanchs de floridera, donchs jo sentia gran desconsol pensant ab ella, y si per distraurem cantava tot cavant, no més me acudían tonadas tristas.

En cambi ¡quina alegría quan la veyá! ¡qué bronzentas passavan las tardes vagarosas quan ella triant la vianda per sopar en la entrada de casa s'eva somreya y feya muecas á cada paraula de afecte que jo li deya!

Ella sempre volia acompanyarme camí ensá al caure la tarde y sempre era ben llustre quan entrenyentli la ma y mirantme en sos ulls li deya: ¡Adeu, fins á diumenge! ¡Encare tinch guardats en la caixa una pila de brots de farigola que jo prenia de sa boca al passar p'el bosch y qu' entre senmana al anármen al llit olorava y besava recordant que havian tocat als seus llabis!

Tuja saps que jo domava als braus més estrém-pols, que ab un cop de massa estallava 'l boscall de fusta més revessa, que seré contemplava l' esclat de la tempesta més rabiosa, y que sense 'ls ulls ferme pampallugas me aguaytava de fit á fit los caragoleigs del llamp; donchs be, ¡sembla mentida! al costat d' ella era un anyell, un nen; una mirada s'eva 'm feya galopar lo cor;

una paraula, un gesto d'ella 'm feya tremolar com una fulla á l'arbre. Lo mèu amor creixia, creixia com las onas reinfladas pèl Llevant; pero 'l de ella comensá á minvar, minvar, com l'aygua de las fonts al istiu. Ja no la veyá tan sovint com antes, ja sa mirada no era tan dolça; enrahonava poch; si li parlava del mèu carinyo, 'm deya que era pesat, me deixava sol moltes estonas ab una excusa ó altra y ja no me acompanyava un tros com avans.

Jo entretant me consumia: no menjava ni dormia; semblava que 'ls fils del cor se 'm trenquessin un á un, y moltes vegadas, quan ningú ho veyá, 'm feya un tip de plorar. ¡Quántas y quántas vegadas, tot llaurant, la vista se m'enterbolia y havia de axugarme las llágrimas!

¿Sabs qué passava? Qu' en Miquel, aquell poca vergonya que d'ensá que va tornar dels carlins viu sense treballar, renega com un condemnat y porta uns penjants de rellotje com un senyorás, la va comensar á festejar y engrescarla dihentli que si 's casava ab ell no hauria de treballar, que la faria anar com una senyora y que si volia fins llogaria una criada per compláurela.

L'última vegada que la vaig veure omplia 'ls cantis á la font. Veyent que 'm feya mala cara, li vaig dir si l'havia agraviada, li vaig demanar que m'estimés com avans, que jo no podria viure sense ella; li vaig retreure las tardes passadas á prop d'ella, sa indiferencia en compte de estimació, la veu que corria de que festejava ab en Miquel, en fi, li vaig explicar tot, tot quan sentia y pensava. Y ella, sense mirarme, 'm va dir que no l'amohinés més, que estimava al Miquel y se hi casaria porque jo era pobre y li feya fástich.

Casi no recordo llavoras qué vaig fer. Sé que patia tant, que 'l cor se 'm trencava, y no trobant paraulas per contestar, vaig marxá depressa cap ensá. Al ser á la pineda no puguí més; 'm vaig rebatre á terra, y plorant y revolcantme com un boig, clamava á Déu que 'm matés, que jo no podia resistir una pena tan horrible. Recordo que després, ja negra nit, ab l'enteniment del tot perdut, vaig corre cap á la *Timba* y 'm vaig tirar daltabaix.

Lo pobre Benet tenia 'ls ulls plens de llágrimas y al través d'ellas vaig compendre que me agrahia las paraulas de consol que món bon afecte 'm va dictar, al acabar ell lo relato dels seus sufriments.

Al passar per davant de can Freixa, vaig veure á la Paula que enrahonava ab en Miquel y vaig sentir la rialla que ella de tant en tant esclafia.

¡Si 'l pobre Benet l'hagués sentida!

QUIM ARTIGAYRE.

LLIBRES.

CÓDIGO CIVIL ESPAÑOL, comentado y concordado con el derecho foral vigente, etc., por D. LEÓN BONEL Y SANCHEZ, TOMO IV.—Ab lo volúm quart, que comprén igual llibre del *Códich civil* referent á obligacions y contractes, termina la transcripció comentada y relacionada ab tota la legislació vigent á Espanya y fora d'ella, que ha donat á llum ab éxit digne de la magnitud de la empresa, lo distingit juriconsult D. *León Bonel y Sánchez*. Igual método rigurós, la mateixa abundancia de comentaris y de referencias que ferem notar en los anteriors volúms,

VISTA D' ISTIU.

Sol pèl pare y per la mare,
gossos lladrant á tot' hora...
¡Miréuvos en 'quest mirall
los que penséu aná á fora!

distingeixen al últim, donant á tota l'obra un valor extraordinari. Tant los homes de carrera, com los particulars, trobarán en ella un conceller segur, en tots los cassos de aplicació del *Códich civil* que pujan presentarse. Basta fullejar lo treball del Sr. Bonel pera compendre la seva importancia, no superada per cap altra transcripció de la mateixa ley.

Sabém que l'autor del *Código civil español comentado y concordado*, animat pèl bon éxit que ha obtingut lo seu treball, se disposa á realisar la idea per ell acariciada feya molt temps, de publicar *Los apéndices al Código civil*, á fi de donar á coneixer la verdadera opinió que de nostra legislació moderna ha sigut formada, com també las modificacions y adicions que 'l *Códich* y las demás lleys civils pujan sufrir y la més notable jurisprudencia civil y 'ls comentaris presentats per nostres escriptors. Lo senyor Bonel, conta pera portar á cap la seva empresa ab l'apoyo y colaboració d' eminentes homes de ley, ab la fermesa de sa voluntat y ab los dots de sa privilegiada inteligencia.

CIZAÑA DEL LENGUAJE. — *Vocabulario de disparates recopilados y corregidos por don FRANCISCO J. ORELLANA.* S' acaba de publicar la quarta edició de aquest llibre que durant la vida del autor conservava lo pseudónim anagrama de ANA-OLLER. La edició actual apareix notablement augmentada ab las notas y manuscrits que deixá 'l distingit literat. De manera que constituheix un manual molt copiós dels disbarats més freqüents que adulteran lo llenguatge. La seva lectura es profitosa á tothom, y no deixa de ser al mateix temps molt agradable, gracias al primor ab que 'l Sr. Orellana manejava la llengua castellana.

RATA SABIA.

SI FOS PUSSA.

Si en petita y negra pussa em pogués jo transformar, llavors, nineta hermosa, sempre ab tú podria estar. Y 't faria pessigollas, perque ja sé que tu 'n tens, per véuret mentres riurias las finas y blancas dents. Y ja que tú, nina ingrata, no vols dirme res jamay, fins tas carns mossegaria tan sols per ferte dir: ¡Ay!

LORT SIMOU.

TEATROS.

TÍVOLI.

Trafalgar ha obtingut l' éxit que s' esperava, gracias principalment al bon efecte que produheixen las dotze decoracions estrenadas. No ha desmentit la actual empresa del *Tivoli* la fama que tenia la anterior de posar las obras á tot rumbo, y 'ls Srs. Busato y Fontana, per la seva part, han demostrat que saben ahont tenen la mà dreta.

Molts aplausos ha obtingut l' obra, proporcionant al teatro grans entradas.

Los actors encarregats del desempenyo, si bé 'l primer dia no estavan del tot segurs, han anat entrant en caixa en las successivas representacions, de manera que tot fa creure que aquesta será l' obra de la temporada.

Trafalgar signé una derrota honrosa per la esquadra espanyola; pero teatralment considerat aquest fet, será per la empresa del *Tivoli* una victoria, que 's traduirá en una serie de grans entradas.

NOVEDATS.

L' obra de Marco, titulada *Roberto el diablo*, es una comedia que arriba una miqueta endarrerida. L' argument es fluixet, los caràcters ofereixen escàs relléu y bèn poca novedat. No obstant l' obra se salva gracias á la fluidés del llenguatge y al esmero de la versificació.

PÁGINAS ARTÍSTICAS.

VENUS.—Quadro de Contarini, inspirat en un altre del Ticiano.

L' éxit que obtingué no passá de ser lo que 'ls francesos ne diuen *un succès de estime*.

Los actors qu' en son desempenyo prengueren part, ó sigan la Srta. Martínez y 'ls senyors García Ortega, Mario, Rossell y Balaguer, participaren ab justicia dels aplausos de la concurrencia.

* *

Posteriorment s' han estrenat en aquest teatro dos produccions curtas.

Es la primera una pessa titulada: *Señoras solas*, deguda al Sr. Montenegro, que no 's distingeix ni per la originalitat del pensament, ni per la bona sombra dels xistes... Pero, 's tracta de un juguet y no es just ser massa exigents. ¡Se 'n

representan tants y tants, que apenas s' aguantan!...

La segona es lo monólech de Albert Llanas, titulat *El arte escénico*, estrenat en la funció que doná á son benefici 'l Sr. Rossell. L' obra del Sr. Llanas es un motiu perque un actor cómich puga lluir las sévas bonas condicions. Lo Sr. Rossell, feu tot lo possible pera posarlas de relléu, y 'l públich premiá 'ls séus esforços ab un bon aplauso, al final de la representació.

ELDORADO.

La campanya de la companyia Calvo toca ja al seu terme.

Dintre de poch será substituïda per la que di-

rigeix Julián Romea, y qu' en l' últim hivern treballá ab tan éxit en lo *Teatro Principal*.

Bona sort.

Además de la producció ó del fragment de producció estrenat la senmana última ab lo titol de *El primer acto de un drama*, del qual la senmana última 'ns abstingueren de parlar, reservantnos ferho, com es natural, per quan tota la obra estigués llesta, s' ha posat en escena un drama titulat: *Las culpas de los padres*, original de D. Jacobo Sales.

Se tracta en aquesta obra de la preocupació que fa victima al fill de un ajusticiat de la mala fama de son pare. Lo fill del ajusticiat es un enginyer que s' enamora de la filla de un magistrat. La boda 's fa impossible gracias á la forsa de la preocupació. Hi ha qui arbitra un medi per poderse realisar lo casament. L' enginyer passarà per fill de un criat y no del home que morí á mans de la justicia; pero aquest medi l' interesat lo retxassa ab energia y fa bé, perque de tal manera compraria la seva felicitat al preu de la deshonra de la seva mare.

Per últim la cosa s' arregla. Lo convenciment triunfa de la obstinació del pare de la novia y 'l casament se realisa.

L' obra, en conjunt, adoleix de no poca inexperiencia, y 'l llenguatge en que 'ls personatjes s' expressan está una mica lluny de la veritat. Es un defecte que s' observa en la majoria dels dramas qu' escriuhen los autors castellans: la veritat sembla que 'ls fassa por y fugen d' ella com d' una cosa lletja, cayent en los desvaris de la imaginació exaltada y en las formas conceptuosas de la retórica.

En la interpretació del drama del Sr. Sales, se distingiren las Sras. Estrada y Casas y D. Ricardo Calvo.

CALVO-VICO.

La companyia valenciana que ab tan éxit funciona en aquest teatro, continúa presentant á cada punt novas produccions del seu extens repertori.

Pero no totas alcansan la mateixa fortuna.

Aixis, la titulada *Un graner en casaca* es tan ignocentona, que ab prou feynas los homes grans poden acceptarla.

En cambi la que porta 'l titol de *El restaurant de la Estora*, escrita en vers, constituheix un quadret de costúms valencianes, molt ben pintat y plé de fresca y de color.

Lo diálech en general es xispejant y la versificació fácil y lleugera.

Molt se lluheix lo Sr. Llorens en la interpretació de aquesta obreta, contribuhint no poch al éxit que la mateixa alcansa.

GAYARRE.

Ja torném á tenir ópera en aquest teatro, y ópera económic, qu' en realitat y generalment val més de lo que costa.

Fins ara s' han representat *Faust* per las senyoras Curieses y Fábregas y pels Srs. Lluriá, Borgioli y Gil Rey. La execució va anar molt ajustada.

Un ballo in maschera, en qual òpera hi prengueren part alguns dels artistes que he citat anteriorment.

Los Hugonots, per partida doble, en quant á Valentina, ja que han cantat aquesta part la senyora Aymeri y la Sra. Eassi, lluhintse totes dugas. Lo paper de Raul l'interpretá l' ex-barítono Bachs, conegut desde que s' ha fet tenor ab lo nom de Angioletti. A molts sorprengué aquest cambi; no obstant es plenament justificat, dat que 'l Sr. Angioletti ó Bachs, en los aguts arriba allá ahont pot arribar qualsevol tenor. Unicament en las notas mitjas conserva deixos de la séva anterior tessitura.

Talent té, no obstant, y facultats no li faltan pera vencer totes aquestas dificultats.

Del debut del tenor Bertrán, efectuat dimecres ab *L' Africana*, 'n parlarém un' altre dia.

CIRCO EQUESTRE.

Sens dupte per aprofitar l' aygua ab que cada nit s' ompla la pista convertida en piscina, lo Sr. Cotrelly ha combinat una pantomima cómica que serà estrenada próximament, ab lo titul de *Las bodas de Saltamontes en Miramar*.

Sent cosa de 'n Cotrelly y del género cómic, no dupto un moment qu' encara que 's tracti de una pantomima aquática, no serà ni molt menos pantomima al aygua.

N. N. N.

LO MÈU MAL.

A MON AMICH JOAN RUTLLANT.

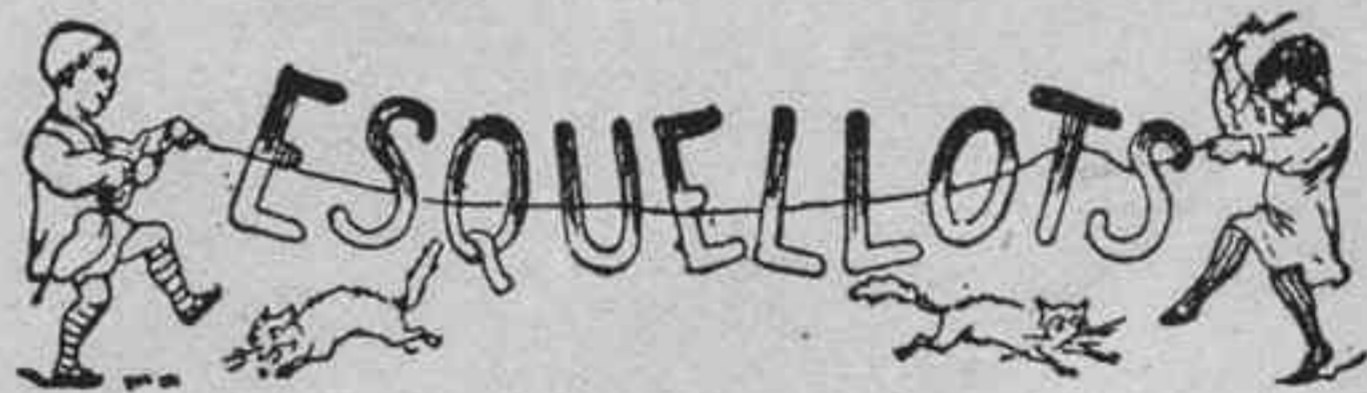
Amich Joan: veig que 'm renyas perque més sovint no escrich; donchs disposat ara estich (ja que en saberho t' empenyas) per explicarte ab franquesa la causa que 'm fa estar mut; lo motiu que m' ha vensut y que sobre 'l mèu cor pesa.

Tinch d' explicarte el per qué, quan vull parlar de floretas, y de amor y de ninetas y altrás cosas, no dich ré. Romántich no 'n soch gens jo y si escrich bè ó escrich mal, es copia del natural puig d' altra manera no. Bueno donchs; quan estich lliure y veig un quadro realista, hi poso tota la vista á fi de poguerlo escriure. Arribo á casa al moment prenh tinta, ploma y papé ab l' intent d' explicar bè lo que tinch al pensament, pro quan vaig á comensá una lletra, una paraula, lo cap me cau á la taula, la ploma 'm cau de la mà.

¿No sabs per qué? Perque estich sufrint una malaltia que no 'm deixa nit ni dia causantme un cruel fatich. No es que 'm faltin consonants, ni ab la musa estich renyit, ni LA ESQUELLA may m' ha dit que 'l versos son xavacants.

Res d' aixó; n' es lo mèu mal tan dolent, que 'm desespera, y sobre 'l mèu cos impera fentme estar sempre malalt. Desde que 'l sol ha sortit y naix lo dia al moment, fins que fuig cap á ponent per donar pas á la nit, soch víctima, soch l' esclau d' aquest mal qu' en mi s' aferra d' aquest mal que 'm fa la guerra sens dar-me un moment de pau. Lo metje que 'm veu á mi no fa més que moure 'l cap, perque trovar-me no sap la causa del mèu patí, y per donarme un consol me dóna una medicina que jo ja sè qu' es pamplina; pro la prenh perque ell ho vol, perque estich ben convenut que may cap apotecari, ni tampoch cap herbolari lo mèu remey han tingut; pero á tú, qu' ets un amich molt discret y molt formal, dirte vull ara 'l mèu mal y sabrás perqué no escrich. Lo remey y malaltia en dos mots esplicá 's pot; lo remey: un bon garrot; lo mèu mal: ganduleria.

L. C. CALLICÓ.

La qüestió del marquès de Ayerbe, solicitant del Ajuntament lo pago immediat de la suma á que va ser condemnada Barcelona per sentència del Tribunal Suprém, mediant una rebaixa, es una de las més graves que poden caure sobre una corporació pública.

Perque vamos á veure ¿qué fá l' Ajuntament? ¿Resisteix? Llavoras, tractantse de una sentència executoria, no pot aspirar á cap bonificació, los interessos van corrent y á la volta de alguns anys pot trobarse la ciutat més gravement compromesa que ara.

¿Transigeix? ¿Qué dirán llavoras los partidaris de la resistencia á tota costa?

L' últim dimars, lo Sr. Tort y Martorell va fer una moció relativa á tant delicat assumpto.

Se mostrá sumament belicós, partidari decidit de las resolucions enérgicas.

Ab una mica més lo públich que omplia 'l Saló de Cent, reb las sévas manifestacions ab un aplauso.

Terminada la sessió, un regidor va preguntarli:

—Pero Sr. Tort ¿no podia esperar alguns dias á fer una moció d' aquesta naturalesa? Consideri que l' assumpto s' está estudiant, com vosté no ignora, ¿á qué, donchs, aquesta pressa?

Y 'l Sr. Tort va respondre:

—Es que jo me 'n vaig á terminar l' istiu á Suissa, y avants he volgut deixar sentada la

mèva opinió perque al públich li constés de una manera terminant y clara.

* * *

Está molt bè.

Al públich li consta ja l' opinió de *D. Cavieritu*.

L' opinió y alguna cosa més.

L' hi consta que *D. Cavieritu* aconsella al Ajuntament l' us de midas molt enérgicas y qu' ell, sens dupte per recalcarlas, ab la major energia se 'n va á Suissa á pendre la fresca.

Vaja, Sr. Patró Aranya, felís viatge!

L' altre dia, entre Alcover y Reus, hi havia tanta gent que desitjava utilitzar lo tren de la companyia del Nort, que no cabenthi ja en los wagons destinats al passatge ni á peu dret y atapatits com las arengadas en barril, los empleats van disposar que s' entatxonessin en los furgons destinats al transport de caballerias, sense pendres la molestia ni d' escombrarlos, ni de neutralisar la mala olor de fems qu' en ells se sentia.

Lo consell de administració de la companyia del Nort, que té la seva residencia al extranger, quan tinga coneixement del fet, s' hi farà un panxó de riure.

Y farà 'l següent raciocini:

Tota vegada que son tan animals los que tals cosas toleran, es molt just que com á animals se 'ls tracti.

La noticia va recorrent tots los periódichs: es,

LO COLERA.

¡Ojo, que la *Seca* es á la Meca!

donchs, molt just detenirla un instant pera donarli acullida en la *ESQUELLA*.

Se tracta dels *yankees*, qu' en materia de invencions sembla que tingan pacte ab lo dimoni.

Es sapigut que ia Patti, per cantar, exigeix preus elevadissims. Donchs ells ¿quina te n' han fet? Han construït un ninot mecánich de moviment, que té tota la semblansa de la gran cantant y efectúa tots los gestos y accionats de la mateixa. Dintre del cos hi té un fonógrafo, y 'l fonógrafo reproduheix las pessas principals en que l' artista alcanza sos majors triunfos.

De aquesta manera, ab poch ralets un véu y sent á la *cara diva*.

¿No seria convenient aplicar aquest sistema als polítichs espanyols?

Un ninot que representés á n' en Cánovas faria lo mateix que 'l mónstruo y 'ns sortiria més barato.

L' altre dia varem visitar l' exhibició de quadros que la distingida artista y professora de pintura *D.ª Palmira Borrás de Coll* ha exhibit en lo *Círcul republicà històrich* del carrer de Fontanella (Plassa de Catalunya), edifici aïslat que dona d' esquena al Circo Equèstre.

Las obras de la Sra. Borrás de Coll son molt ben acabadas, y segons lo catàlech s' expenen á una baratura verdaderament pasmosa.

Com l' exhibició es pública, diariament, desde las deu del mati á las sis de la tarde, la recomaném á tots los aficionats, segurs de que no deixarà de sorprendrels las aplicacions que de la pintura al oli fa la distingida professora, tant á cuixins de adorno, com á láminas y fotografias, lo qual no deixarà de proporcionarli considerable número de alumnas.

D. Jaume ha tingut una idea felís.

La de inaugurar una galeria de bisbes de Barcelona ilustres.

D. Jaume s' haurá dit: — «Mestre, si vols ser honrat, comensa per honrar als altres.»

Y en efecte: ¿qui será capás d' excluir á don *Jaume*, á son degut temps, de la galeria de retratos per ell mateix iniciada?

* * *

Per quan vinga aquest cas, nos atrevim á iniciar una idea que podrà aprofitar lo pintor que s' encarregui de ferli 'l retrato, si ho estima convenient.

En lo supòsit que li fassan pintar lo retrato de *D. Jaume* y 'l del seu antecessor *Urquinaona*, nosaltres al seu puesto fariam lo següent:

A *D. Jaume* 'l pintariam fumant.

Y al caritatiu *Urquinaona*, 'l pintariam escupint.

Amor *fin de siecle*.

«Adorada *Emilia*: Estimam com jo t' estimo á tú; no m' olvidis un moment, y pensa sobre tot que tinch un oncle banquer, sense familia, que té decidit nombrarme hereu seu aixís que 's mori. Ja veus quanta felicitat nos espera. No m' olvidis, y reb lo cor del teu adorat

ENRICH.»

* * *

«Estimat *Enrich*: que t' estimo ab tota l' ànima, ja ho sabs. Sempre 't dich lo mateix y no t' enganyo. Pero la mamá m' obliga á obriir un paréntesis en las nostras relacions. Diu la ma-

má que hem d'esperar que 's mori 'l teu oncle banquer. De manera que, ja ho sabs: aixís que 'l teu oncle banquer siga mort, passa y parlarém. La téva desinteressada amant

EMILIA.»

Lo Liceo ha tornat á quedarse sense empresa. S' havia tret á subasta, s' havia fet un depòsit de 3,000 pessetas; pero 'l nou empresari, avants de completar la suma com devia, més s' ha estimat deixarse perdre aquests dotze mil rals, y no recordarse més del Gran Teatro.

Y diuhen los propietaris contents dels quartos guanyats:
—Vajan venint empresaris...
¿no hi ha més aficionats?

L' arcalde accidental de Manresa ha prohibit la representació del drama de Frederich Soler *Lo monjo negre*.

Tothom sab que 'l drama de 'n Soler en qüestió, s' ha representat per tot arréu sens la menor dificultat, sense 'l més petit entrabanch.

Unicament á Manresa, gracias á la iniciativa de un arcalde accidental, se li ha negat lo dret que té á la representació.

D. Pere 'l cruel pot estar satisfet. Los séus substituents fan tot lo que poden per representar-lo dignament. Durant lo mando de D. Pere 'l cruel se repartian garrotadas als vehíns; durant lo mando del séu substitut, las garrotadas se reparteixen á la lley, á la lògica y al sentit comú.

Una advertencia.

Feya molt temps que apenas corrian mitjas pessetas, quan ara, tot de un plegat n' ha sortit una llograda, en sa inmensa majoria falsas.

Per lo tant, vajan alerta. Qui més mira menos véu. Qui gemega ja ha rebut.

L' altre dia deya un amich mèu:

—Vinch de pendre un bany als *Oriental*s y he tingut ocasió de veure una cosa deliciosísima, al passar de tornada per davant de la iglesia de la Barceloneta.

—¿Qué has vist?

—¿Te recordas de tots aquells sants de pedra que adornan la fatxada de la indicada iglesia? Donchs avuy los han banyat.

—¿Cóm s' enten? ¿Los han baixat del siti que ocupan y 'ls han tirat á l' aygua?

—No, res d' aixó: 'ls han banyat ab manguera: 'ls han donat una dutxa... ¡Si haguessis vist quina fila feyan! Xorro vá al mitj de la cara, y l' aygua 'ls anava regalimant cos avall... Y ells tan tiessos, tan serios, sense fer la més mínima extremitut.

—Home, si qu' es extrany. Banyar als sants de pedra, per molta calor que fassa, es una cosa que no s' havia vist may.

Vaig quedar ab lo dupte al cos, quan l' endemà 'l *Brusi*, que de aquestas cosas de sants ne sab la prima, me vá venir á esclarir lo misteri ab la següent *gacetilla*:

«El Rdo. Sr. Cura Ecónomo de San Miguel del Puerto, ha hecho lavar, con muy buen acierto, por medio de un fuerte chorro de agua, toda la hermosa fachada de aquella iglesia, con lo qual la piedra, sin perder el color que le ha dado el tiempo, se vé completamente limpia.»

Per lo vist l' Ecónomo de San Miquel del Port havia promés remullar als sants pera treure 'ls la pols de sobre, y ja ho diu lo refrán:

—A sants y á minyons, no 'ls prometis que no 'ls dons.»

Llegeixo en *La Renaixensa*:

«Tots los cataláns s' envaneixen de ser cataláns, y tots cridan contra las desgracias que á Catalunya causan sos enemichs d' enllá del Ebro... y fins, ¿per qué no dirho? Tots los cataláns senten en sí *cert sentiment de superioritat de rassa*, que per sí sol marca la diferencia que separa als cataláns dels demés pobles de la península.»

¡Cert sentiment de *superioritat de rassa!*...

Vaja que aquests senyors anirán extremant de tal manera 'l séu catalanisme, que dintre de poch, més aviat que cataláns semblarán *andalusos*.

Un tenor cómic, lo Sr. Sánchez Mula, ha sigut contractat pera torear á Alicante durant lo mes de setembre dos corridas de novillos.

En Badila cantant en los teatros... En Sánchez Mula torejant novillos...

Está vist: tota la gracia del mon está avuy en una cosa.

En treure 'ls peus de las alforjes.

La Maria Guerrero s' ha separat de la companyia de 'n Calvo.

Previa á la separació de tan notable artista, sembla que vá haverhi una escena echegarayesca, es á dir: una mica violent, entre 'l pare de la senyoreta Guerrero y un actor de la companyia.

Se diu que 'ls bastons van anar enlayre, que 's van agafar, que algú va descompartirlos... Jo no ho sé, perque, francament, lo qu' es jo no ho vaig veure.

Sols sé que algú, parodiant uns versos de 'n Serafi Pitarra, digué:

¡Quina furia hi va havé allí!...

¡Quins trucos!... ¡Quin desespero!...

Vaja qu' escenas així, la vritat, no fan *guerrero*.

Atravessant tancas d' estora, un banyista 's presenta cubert únicament ab tapa-rabos en la secció de donas. ¡Gran xiscle de las femellas!

L' amo del establiment:—Fassi 'l favor de marxar ó de cubrirse.

Lo banyista ab molta flema:—Un caballer ben educat no 's cubreix may davant de las senyoras.

CANTARELLAS.

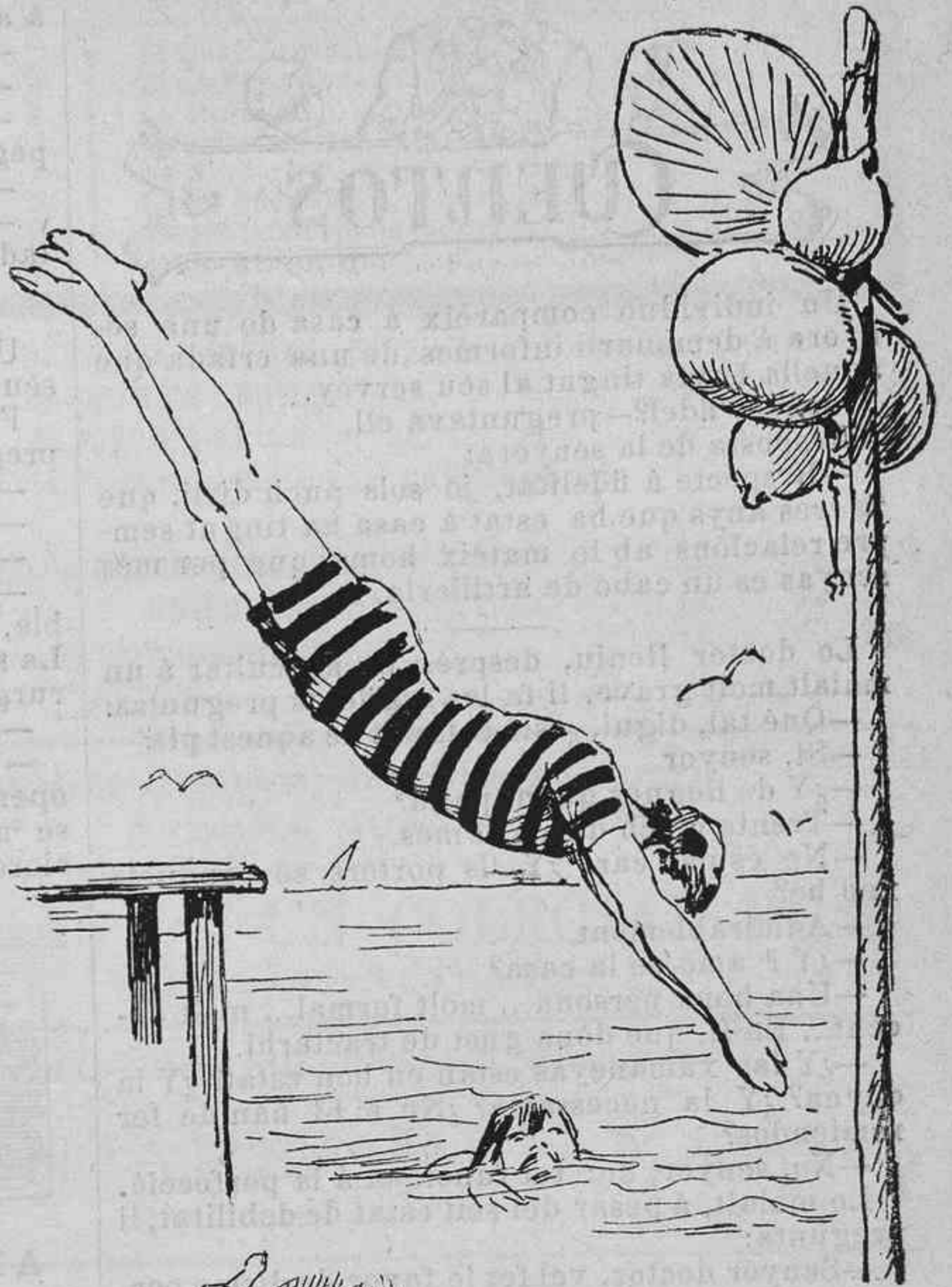
Quan te fassa demanar,
noya, ho faré ab bonas formas,
perque, com soch bon forner,
las gasto d' última moda.

S. SEVILLÁ.

Per Totsants vas convidarme,
nineta, á menjar castanyas,
y encare tinch de pahir
la que 'm vá doná 'l teu pare.

J. CASANOVAS V.

¡¡¡ISTÍU!!!

Feynas del temps.

Los casats, en sent al vespre
¿sabs que fan? Segons m' han dit
los uns van cap á la nona
y 'ls demés van cap al llit.

Ja se sab, sogras y gendres
han d' estar sempre en barallas,
y si un cop se gastan bromas,

solen ser bromas pesadas.

Ta veu, nena, es tan ingrata,
que 'l mèu gos, si la sentís,
tot seguit grinyolaria
com quan sent un corneti.

FRA J. VEJIS.

Un individu compareix a casa de una senyora a demanar-li informes de una criada que aquella havia tingut al seu servey.

—¿Y es fidel?—preguntava ell.

Resposta de la senyora:

—Respecte a fidelitat, jo sols puch dir-li, que 'ls tres anys que ha estat a casa ha tingut sempre relacions ab lo mateix home, que per més senyas es un cabo de artilleria.

Lo doctor Reniu, després de auscultar a un malalt molt grave, li fa las següents preguntes:

—Qué tal, digui, ¿está content de aquest pis?

—Sí, senyor.

—¿Y de lloguer quant paga?

—Trenta cinch duros al mes.

—No es pas car. ¿Y 'ls porters se condueixen bè?

—Admirablement.

—¿Y l'amo de la casa?

—Una bona persona... molt formal... molt decent... En fi, que dona gust de tractar-hi.

—¿Y las xamaneyas están en bon estat? ¿Y la cuyna? ¿Y la necessaria? ¿No s'hi han de fer remiendos?

—No, senyor, no: tot funciona a la perfecció.

Lo malalt, a pesar del seu estat de debilitat, li pregunta:

—Senyor doctor, vol fer lo favor de dir-me perquè 'm fa aquestas preguntes?

Lo metje, ab molta flema:

—Perque he fet pensament de pendre aquest pis, tant bon punt vosté se 'n vaja a pendre 'ls ayres de ca'n Tunis

Hi ha criaturas que diuen unas cosas ben terribles.

UNA FAMILIA.

Sense quartos, sense feyna y ab dos fills... ¡gran situació! Ja ho diuen que 'l matrimoni es la milló institució...

Una mamá al seu nen:
—Vaja, Lluiset, a la nona. Dona la bona nit a aquesta senyoreta y fesli un petó.

—¡Jo, no!

—¡Cóm jo no!...

—Aquesta senyoreta, quan li fan un petó, pega.

—¿Cóm ho sabs?

—Ahir 'l papá volí feli y va pegali una bofetada... y jo no vull que 'm pegui.

Un novelista havia enviat un exemplar del seu últim libre a un célebre cirurgiá.

Fa pochos días va trobarlo a la Rambla y li preguntá:

—¿Va rebre 'l meu libre?

—Sí, y per cert que va agradarme.

—Me 'n alegro.

—Més li diré: vosté ha fet una cosa tan notable, que tal vegada, ni vosté mateix la somiava. La seva novela causarà una revolució a la cirurgia.

—Home...

—Miri, jo la porto sempre, y quan s'ha de operar a un malalt, li llegeixo 'l capítul primer, se 'm adorm y no tinch necessitat d'emplear lo cloroformo.

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO.

1. XARADA 1.ª—*Ca-fe-te-ra.*
2. ID. 2.ª—*Pet-xi-na.*
3. ANAGRAMA.—*Dir-me-Medir.*
4. CONVERSA (per acróstich).—*Tereseta.*
5. TRRNCA-CLOSCAS.—*Batalla de pescateras.*
6. TERS DE SÍLABAS.—
DI A RI
A RA BE
RI BE RA
7. LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Cambrils.*
8. GEROGLÍFICH.—*Per magranas Granada.*

XARADAS.

I.

Posada en música per ma bella amiga «Anais Pons».

Hu-quart l' aucellet jolli
alegrant lo trist espay,

LOPEZ-EDITOR. Llibrería Espanyola. Rambla del Mitj, número 20, Barcelona.

OBRAS DEL MALOGRADO D. PEDRO A. DE ALARCÓN

Diario de un testigo de la guerra de Africa, 3 tomos 8.º	Ptas. 9	El final de Norma, 1 tomo 8.º	Ptas. 4
De Madrid á Nápoles, 2 tomos 8.º	» 8	El capitán Veneno, 1 tomo 8.º	» 3
Poesias, con un prólogo de D. Juan Valera, 1 tomo 8.º	» 4	La Pródiga, 1 tomo 8.º	» 4
El sombrero de tres picos, 1 tomo 8.º	» 3	Novelas cortas, 3 tomos 8.º	» 12
El escándalo, 1 tomo 8.º	» 4	La Alpujarra (agotado), 1 tomo 8.º	» 5
El niño de la bola, 1 tomo 8.º	» 4	Cosas que fueron, 1 tomo 8.º	» 4
		Viajes por España (agotado), 1 tomo 8.º	» 4
		Juicios literarios y artísticos. 1 tomo 8.º	» 4

Martano de Cavía. AZOTES Y GALERAS, dibujos de A. Pons. Un t.º 8º, Ptas. 3'50	
Luis Taboada. MADRID EN BROMA, id. id. id. » 3'50	
Sobaquillo. DE PITÓN Á PITÓN, id. id. id. » 3'50	
Antonio de Valbuena (Venancio González). CAPULLOS DE NOVELA id. » 3	
Jacinto Octavio Picón. DULCE Y SABROSA. id. » 4	
Leopoldo Alas (Clarín). SU ÚNICO HIJO (Novela). id. » 4	
Martínez Barrionuevo. DE PURA SANGRE.. . . . id. » 3'50	
Id. id. JUANELA. id. » 3	

Biblioteca ilustrada, científica y literaria
OBRA NUEVA

MEMORIAS DE UN COLEGIAL RUSO

2 cuadernos en 4.º, Ptas. 2.

FREDERICH SOLER (Serafi Pitarra)

LA VENJANSA DE LA TANA

Preu 2 ralets per tot arreu.

Sortirà à la major brevetat:

¿Quina dona vol vosté?

HUMORADA EN VERS, PER C. GUMÁ, AB DIBUIXOS DE M. MOLINÉ

¡FLOR DE UN DIA!

Novela basada en el drama de su mismo título

POR

MANUEL ANGELÓN

Un t.º 8.º con cubierta al cromo, Ptas. 3.

ESPINAS DE UNA FLOR...

Segunda parte de ¡FLOR DE UN DIA!

Novela inspirada en el drama de su mismo título, por Manuel Angelón. Un t.º 8.º con cubierta al cromo, Ptas. 3.

VÍCTOR BALAGUER

Lo romiatge de l'ànima

Un tomo en 8.º, Ptas. 1.

LA PRIMERA VOLADA

PER FIGUEROLA Y ALDRUFEU — Preu 1 ralet.

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútu, bé en sellos de franqueig, al editor Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu franca de port. Ne responém de extravios, no remetent ademés 3 rals pèl certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

FILLAS D' EVA.

d' eix modo donant esplay
 á voltas á un pesar viu.
 Jo, que dos ton aymador,
 una hu-dos vinch á cantarte
 per, d' eix modo, demostrarte
 lo gegant qu' es mon amor.

Quart careta
 tan hermosa
 com la rosa
 en lo jardí,
 'm fa l' efecte,
 quan l' oviro,
 que jo miro
 á un serafi

¿No 't recorda, prenda mèva,
 d' aquell jorn dos-quart un arbre
 quedares freda com marbre
 extesa sobre la gleva,
 mes no per fástich, ni por,
 sino que, nina adorada,
 verament apoderada
 d' un dols éxtassis d' amor?

¡Ay, qué depressa
 moments ditxosos,
 instants joyosos
 varem passar!
 Tot placentera,
 ¡qué recorts portas!
 ¡qu' estonas mortas
 ab tant gosar!

Adèu ja, ma tendra aymada,
 puig molt entrada es la nit;
 sols tè prech, nina estimada,
 que 'm reservis quart mirada...
 que no 'm donguis al olvit.

FERNÁNDEZ.

II.

Lo doble-dos de 'n Dos-hu
 va comprar un hu-primera
 y ell un hu-dos, que ho van dur
 als seus didos de Piera.

DOMINENGO BARTRINANGA.

ANAGRAMA.

Total qu' hem entrat al mars
 s' entreté 'l temps fent bestiesas;
 d' un día plou á barrals,
 l' altre tot lo día neva,
 l' endemá es tan tot la boyra
 que á un pas la gent no 's pot veure;
 molta rahó tè l' adagi
 que diu que «pèl mars, marseja.»

SALDONI DE VALLCABCA.

TRENCA-CLOSCAS.

ADELA MIRÉUS I' ACA.

Formar ab aquestas paraulas lo títul de un drama ca-
 talá.

Ego SUM.

LOGOGRIFO NUMERICH.

- 5.—Consonant.
- 1 7.—Nota musical.
- 6 7 4.—Hó fan los aucells.
- 1 2 6 1.—Poble catalá.
- 1 7 6 7 2.—En molts horts n' hi ha.
- 3 7 2 5 7 1.—Molts periódichs ho son.
- 1 2 3 4 5 6 7.—Carrer de Barcelona.
- 1 2 5 5 7 2.—Poble catalá.
- 3 7 6 2 5.—Un ápat.
- 2 7 3 2.—Ópera
- 6 2 1.—Part del cap humá.
- 2 1.—En los jochs de cartas.
- 4.—Vocal.

ANTÓN COLOMER.

Fot. Nadar.—Paris.

Empunya tan bè la vara,
 que sembla que vulgui dí:
 —¡Qué aniria bè la cosa
 si 'm fessin arcalde á mí!

CONVERSA.

- Ramona: ¿quán marxas á festa major?
- Divendres.
- ¿Y qui t' acompanya?
- L mèu cusí.
- ¿Cóm se diu?
- Búscaho, qu' entre 'ls dos ho hem dit.

Ego SUM.

TERS DE SILABAS.

.. ..

Primera ratlla: faldillas de mascle —Segona: ciutat de
 Catalunya —Tercera: Nom d' home.

CATALANISTA EXPULSAT.

GEROGLIFICH.

III | ×
 LO OL
 LI
 TIT

PEP GALLEDÀ.

BARCELONA:

Imprenta de Lluís Tasso, Arch del Teatro, 21 y 23.